

W końcu 2016 r. łączna powierzchnia gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (**grunty zdewastowane**) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmniejszyła się w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wskutek wadliwej działalności rolniczej (**grunty zdegradowane**) wyniosła 2,8 tys. ha, w tym w ciągu roku 81 ha zrehabilitowano (w 2015 r. – 143 ha). W omawianym okresie wyłączono z produkcji rolniczej i leśnej 520 ha gruntów (470 ha **gruntów rolnych** i 50 ha **gruntów leśnych**), z czego 62,9% przeznaczono pod tereny osiedlowe.

W województwie pomorskim największy udział **powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionej** w ogólnej powierzchni powiatu miały powiaty: chojnicki (58,8%), kościerski (54,9%) i kartuski (49,2%). Natomiast zdecydowanie najmniejszą powierzchnią obszarów prawnie chronionych charakteryzowały się powiaty: malborski (8,3%), człuchowski (10,6%) i tczewski (12,7%).

Tabl. 1. Stan geodezyjny i kierunki wykorzystania powierzchni województwa

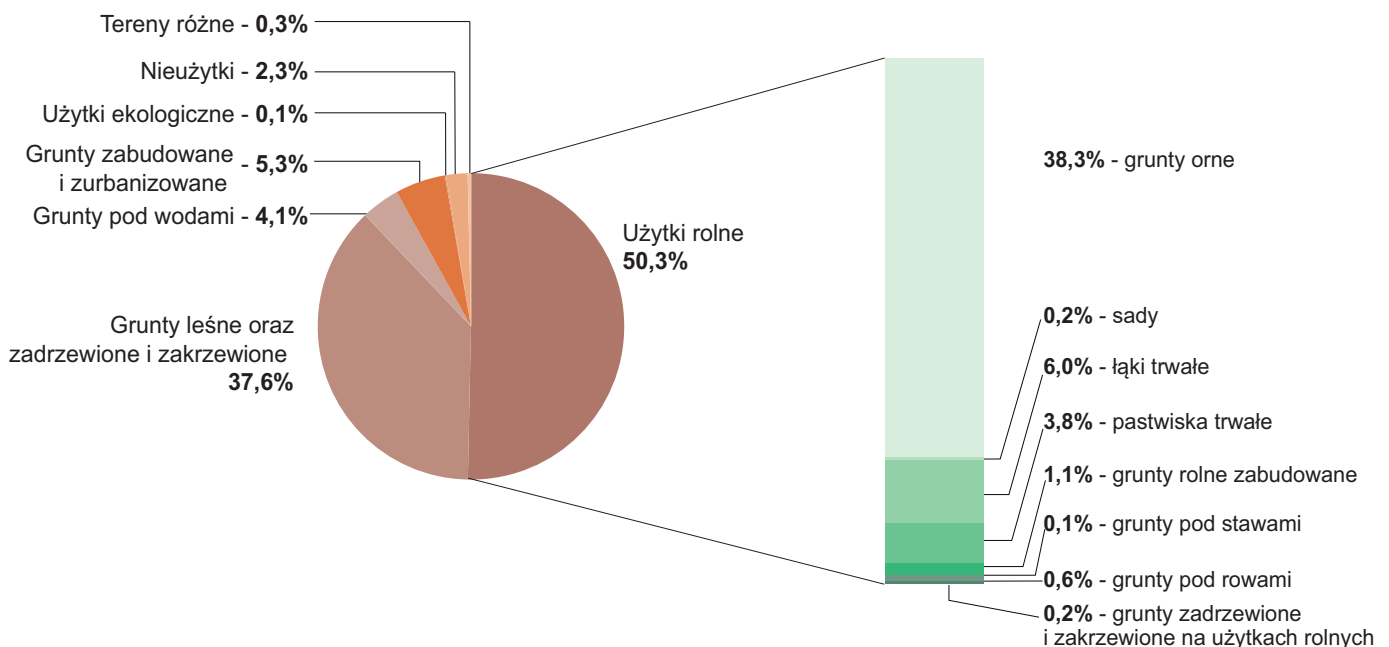
Stan w dniu 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	
	w ha	w ha	na 1 mieszkańca ^a w m ²
Powierzchnia ogólna ^b	1831034	1831034	7907
Użytki rolne	918497	920575	3976
w tym:			
grunty orne.....	700709	700424	3025
łąki trwałe	110792	110134	476
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	691228	687741	2970
Grunty pod wodami	74287	75128	324
Grunty zabudowane i zurbanizowane	97220	98028	423
Użytki ekologiczne	1967	1972	9
Nie użytki	41469	41313	178
Tereny różne ^c	6366	6277	27

^a Stan ludności w dniu 31 XII 2016 r. ^b Obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi) oraz część morskich wód wewnętrznych. ^c Grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrehabilitowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego.
Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

KIERUNKI WYKORZYSTANIA POWIERZCHNI GEODEZYJNEJ WOJEWÓDZTWA W 2017 R.

Stan w dniu 1 I

Tabl. 2. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015		2016	
	w ha		w % powierzchni ogólnej województwa	na 1 mieszkańca w m ²
OGÓŁEM	598303	598303	32,7	2584
Parki narodowe	26186	26186	1,4	113
Rezerваты przyrody	8867	8871	0,5	38
Parki krajobrazowe ^a	152187	167855	9,2	725
Obszary chronionego krajobrazu ^a	390314	393720	21,5	1700
Stanowiska dokumentacyjne	30	30	0,0	0
Użytki ekologiczne	4447	4454	0,2	19
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	16272	16272	0,9	70

^a Bez powierzchni rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

W 2016 r. badaniami statystycznymi z zakresu ochrony środowiska objęto 138 zakładów wnoszących opłaty za **pobór wody** z ujęć własnych (rocznie: 5 dam³ i więcej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej wody powierzchniowej), bądź za **odprowadzenie ścieków** (rocznie 20 dam³ i więcej). Spośród zakładów objętych badaniem 29 zrzuciło ścieki bezpośrednio do wód lub do ziemi, a pozostałe jednostki kierowały ścieki do sieci kanalizacyjnej.

Tabl. 3. Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	
	w hm ³	w hm ³	w %
OGÓŁEM	225,6	224,4	100,0
na cele:			
Produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem) – z ujęć własnych	97,1	95,5	42,6
w tym wody:			
powierzchniowe ^a	85,1	82,7	36,9
podziemne	12,0	12,7	5,6
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	9,2	8,9	4,0
Eksploatacji sieci wodociągowej ^b	119,3	120,0	53,5
wody: powierzchniowe	3,8	4,2	1,9
podziemne	115,5	115,8	51,6

^a Łącznie z morskimi wodami wewnętrznymi. ^b Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci.

W 2016 r. w województwie pomorskim funkcjonowały 192 **oczyszczalnie ścieków** (w tym 170 oczyszczalni komunalnych). Łączna przepustowość oczyszczalni wyniosła 726,6 tys. m³/dobę, a zasięgiem ich działania objętych było 83,3% ogólnej liczby ludności.

Zużycie wody w 2016 r. na potrzeby gospodarki narodowej i ludności kształtowało się na poziomie 202,3 hm³, w tym **zużycie wody** na potrzeby przemysłu stanowiło 46,3% zużycia wody ogółem, a na potrzeby eksploatacji sieci wodociągowej – 49,3%.

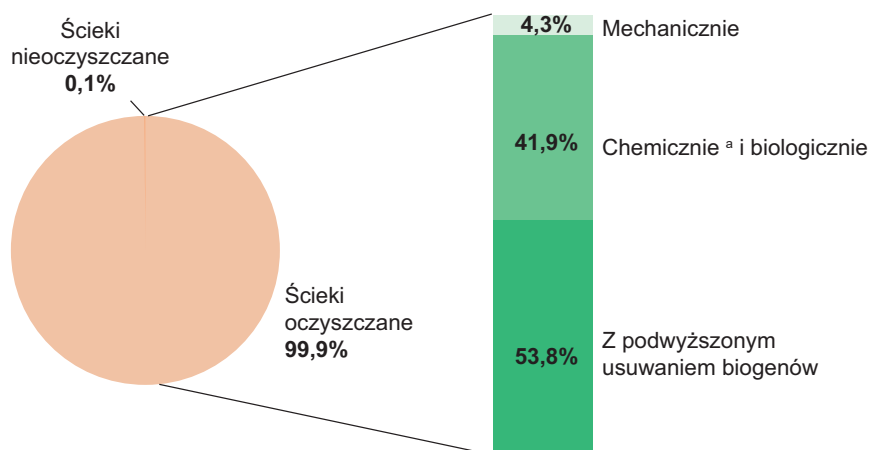
Tabl. 4. Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	
	w hm ³	w hm ³	w %
OGÓŁEM	165,2	166,6	100,0
odprowadzone bezpośrednio z zakładów ^a	83,9	82,9	49,8
odprowadzone siecią kanalizacyjną	81,3	83,8	50,3
W tym ścieki wymagające oczyszczenia	127,8	130,8	78,5
oczyszczane	127,3	130,6	78,4
nieoczyszczane	0,5	0,2	0,1

^a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

Znaczący wpływ na stan środowiska naturalnego ma również **zanieczyszczenie powietrza**. W 2016 r. za szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza uznano 89 zakładów, które emitowały pyły i gazy. Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych posiadało 56 zakładów, a do redukcji zanieczyszczeń gazowych – 11 zakładów. Stopień redukcji wytworzonych w tych urządzeniach zanieczyszczeń pyłowych wyniósł 99,4%. Natomiast redukcja zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) wyniosła 83,8%.

ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE WYMAGAJĄCE OCZYSZCZANIA ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI W 2016 R.

^a Dotyczy tylko ścieków przemysłowych.

Zapobieganie zanieczyszczeniom i degradacji środowiska naturalnego wymaga wydatków na ekologiczne przedsięwzięcia inwestycyjne. W 2016 r. **nakłady na środki trwałe (w cenach bieżących) służące ochronie środowiska** w województwie pomorskim kształtowały się na poziomie 402,3 mln zł, tj. o 52,5% niższym niż w 2015 r. Wśród omawianych nakładów największy udział miały nakłady poniesione na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu (54,1% nakładów ogółem). Na gospodarkę ściekową i ochronę wód przeznaczono 35,9%. Natomiast **nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej** wyniosły 58,2 mln zł, co oznacza spadek o 72,2% w odniesieniu do 2015 r. Spośród nakładów na środki trwałe służące gospodarce wodnej największe nakłady zostały poniesione na ujęcia i odprowadzenia wody (76,0%).

**Tabl. 6. Odpady wytworzone w ciągu 2016 r.
(z wyłączeniem odpadów komunalnych)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	W tys. t	W %
Odpady wytworzone ogółem		
w tys. t	2092,4	100,0
poddane odzyskowi ^a	1030,7	49,3
unieszkodliwione ^a	73,9	3,5
w tym składowane ^b	49,1	2,3
przekazane innym odbiorcom	918,6	43,9
magazynowane czasowo	69,2	3,3

^a We własnym zakresie przez wytwórcę. ^b Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych i innych.

Tabl. 5. Emisja i redukcja przemysłowych zanieczyszczeń powietrza

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ^a (stan w dniu 31 XII)	87	89
w tym wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:		
pyłowych	60	56
gazowych	11	11
Emisja zanieczyszczeń:		
w tys. t:		
pyłowych	2,3	1,9
w tym pyły ze spalania paliw	1,4	0,9
gazowych	6618,4	6826,5
w tym: dwutlenek węgla	6590,0	6802,5
dwutlenek siarki	13,0	9,4
tlenek węgla	5,4	5,2
tlenki azotu	8,3	7,5
na 1 km ² w t na rok:		
pyłowych	0,1	0,1
gazowych (bez dwutlenku węgla)	1,6	1,3
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń:		
w tys. t:		
pyłowe	310,9	331,5
gazowe (bez dwutlenku węgla)	103,5	123,9
w % zanieczyszczeń wytworzonych:		
pyłowych	99,3	99,4
gazowych (bez dwutlenku węgla)	78,4	83,8

^a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.

Oprócz zanieczyszczeń powietrza poważnym zagrożeniem dla środowiska są również **odpady** wytwarzane przez przedsiębiorstwa przemysłowe. W 2016 r. badaniu poddano 103 zakłady, które wytworzyły o 512,9 tys. t odpadów (bez odpadów komunalnych) więcej w odniesieniu do 2015 r.

Opracowanie:

Pomorski Ośrodek Badań Regionalnych

Redakcja i skład komputerowy:

Pomorski Ośrodek Badań Regionalnych, Referat Analiz i Opracowań Zbiorczych